

Ringen op Comino/Malta.

R. Dillerop en H. Bouwmeester

Inleiding

Sinds de jaren tachtig heeft de Italiaanse ringcentrale in Bologna, onder leiding van dr. Fernando Spina het *Progetta Piccolo Isola* opgezet. Doel van dit project is tijdens de voorjaarsstrek op diverse eilandjes in de Middellandse Zee uit Afrika terugkerende trekvogels te vangen om onderzoek te doen naar trekwegen, timing van de trek en conditie van de vogels. Op een tiental kleine eilandjes worden door Italiaanse ringers jaarlijks tussen half april en half mei duizenden vogels gevangen die deze eilandjes gebruiken als stapstenen in de oversteek van de Middellandse Zee. De ringcentrale op Malta neemt deel aan het project vanaf 1991 op het eilandje Comino, gelegen tussen de twee hoofdeilanden Malta en Gozo.

De leider van het ringstation op Malta (Joe Sultana) heeft de redactie van "Op het Vinkentouw" verzocht een oproep te plaatsen, om Nederlandse ringers in de gelegenheid te stellen deel te nemen aan het ringproject in 1998 op Comino/Malta, daar er te weinig Maltezer ringers/helpers aanwezig zijn om het project te realiseren.

Naar aanleiding van de oproep in "Op het Vinkentouw" (sept.1997, nr: 84) hebben een aantal Nederlandse ringers/helpers (H.Bouwmeester/J.van Veen, F.Cottaar/E.Maassen en R.Dillerop/M.Bakker) zich aangemeld voor deelname aan het project in de periode van 25 april t/m 9 mei 1998.

Historie

Malta, Gozo en de andere eilanden van de Maltezer archipel liggen op een strategische positie in de doorgang tussen de westelijke en oostelijke helft van de Middellandse Zee. Tunesië ligt op 290 km en Libië op 354 km afstand. Sicilië is echter het dichtst bij, het ligt op 94 km van Valletta (hoofdstad van Malta). Van de archipel is Malta het grootste eiland (246 km²) en Gozo het op één na grootste (67 km²); Comino, Filfla en Cominotto zijn veel kleiner (enkele vierkante kilometers) en nauwelijks of niet bewoond. De totale bevolking van alle eilanden bedraagt 345.000 inwoners.

Het landschap van Malta is overwegend heuvelachtig. Het verstedelijkte oosten van het eiland is relatief vlak, terwijl in het ruigere westen de heuvels veel hoger oprijzen. Malta bezit geen rivieren; het water dat er is, komt uit bronnen of wordt met windmolens

omhoog gepompt. De bossen die het eiland ooit overdekt hebben, zijn al in de oudheid gekapt, voor brandhout, scheepsbouw en om plaats te maken voor akkers.

Organisatie

Vanaf Malta werden wij door een ringer of helper opgehaald vanaf het vliegveld en naar een haven aan de andere kant van het eiland gebracht, waar wij vervolgens met een vissersbootje naar het eiland Comino wer-

den gebracht. Vanaf het hotel gaat de tocht voort met een wandeling door het heuvelachtige landschap naar de andere kant van het eiland waar het kamp is opgeslagen. Op Comino verbleven wij in een tent voor circa 8 personen. Kokkerellen werd gedaan op gasstelletjes (voornamelijk noedels, rijst met tomatensaus, vis en brood). Water voor het koken en wassen werd clandestien gehaald bij een pompgebouwtje van een varkensboer nabij het opgeslagen kamp.

TABEL								
Jaar	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	Totaal
Periode	15/4 t/m	16/4 t/m	16/4 t/m	16/4 t/m	16/4 t/m	16/4 t/m	16/4 t/m	
Vogelsoort	15/5	15/5	15/5	15/5	15/5	8/5	8/5	
Torenvalk	1							1
Tortel duif	2	4	5	11	8	14	7	51
Koekoek	1	3	3	4	1			12
Dwergooruil	1	1	4	5	9	8		28
Nachtzwaluw	1	4	1	1	4	6	1	18
Hop	2		2	1	1	4	2	12
Draaihals	6	3	4	1	5	13	1	33
Huiszwaluw	1		4	2	1			8
Boerenzwaluw	19	2	46	22	13	7	5	114
Boompieper	1	1	5	3		8	4	22
Rosse waaiersaai	1							1
Roodborst	3	2	7	1		3	18	34
Nachtegaal	34	49	51	33	24	45	21	257

Gekraagde roodstaart	26	45	35	36	42	31	7	242
Paapje	59	67	105	58	93	62	56	500
Tapuit	1	2		6	5	6	10	30
Isabel tapuit						1		1
Blonde Tapuit				2	4	9	8	23
Blaauwe rots lijster	7	1	2	1	3	1	1	16
Zanglijster	2	1	1	1				6
Rietzanger	10	25	46	9	26	21	2	139
Kleine karekiet	1	2	6	3	3			15
Grote karekiet	5	5	7	4	3	5	2	31
Spotvogel	88	112	114	71	143	65	76	669
Baardgrasmus	52	10	81	20	20	68	65	316
Kwartel						1	1	2
Kortteen leeuwerik		1	1		3	1		6
Oeverzwaluw	2		3					5
Sprinkhaanzanger						1	1	2
Vale spotvogel				1				1
Grauwe klauwier	1		2	1	1			5
Kleine zwartkop	43	22	27	9	22	15	25	163
Braamsluiper							1	1
Grasmus	104	193	298	110	292	166	130	1293
Tuinfluitier	315	392	522	308	394	396	266	2593
Zwartkop	20	5	15	6	4	8	12	70
Bergfluitier			1	1			3	5
Fluitier	60	121	179	159	97	83	123	822
Tjiftjaf	4	1	6	1	1	1	2	16

Fitis	50	82	89	81	75	33	112	522
Grauwe vliegenvanger	46	105	80	112	79	34	49	505
Kleine vliegenvanger					2			2
Balkan vliegenvanger					1		1	2
Bonte vliegenvanger	102	133	117	114	78	78	67	689
Withals vliegenvanger	3	27	5	4	5	9	4	57
Wielewaal	2	13	4	23	7	4	10	63
Roodkopklauwier	27	37	46	36	46	92	47	331
Spaanse mus	338	246	194	103	51	12	44	988
Groenling	1							1
Aantal vogels geringd	1442	1717	2118	1366	1564	1311	1207	10725
Aantal soorten	39	33	37	39	35	34	37	49

Naast het vangen konden we ook bijzondere soorten op doortrek zien, onder andere; bijeneter, hop, blonde tapuit, nachtzwaluw en diverse roofvogels (visarend, grauwe-, bruine kiekendief, kleine torenvalk en boomvalk).

Afschot van vogels

Malta staat bekend om het afschieten van vogels die op doortrek zijn. Niet alleen Malta maar vele landen rond de Middellandse Zee en de Zwarte Zee schieten op grote schaal trekvogels af.

De schattingen van het jaarlijkse afschot lopen tot in de vele miljoenen! Er wordt beweerd dat de totale jachtdruk ten opzichte van voorgaande ja-

ren is afgenomen, maar integendeel, de jacht op de trekvogels gaat onverminderd door. Malta lapt zelfs internationale wetten aan haar laars. Veel roofvogels die in het voor- en najaar gebruik maken van de eilanden als tussenstop, weten niet dat ze in een vogelhel terecht komen waar ze op een gruwelijke wijze worden afgeschoten. Bij de massale schietpartijen worden jaarlijks 50 visarenden, 3500 wespddieven, 16.000 kiekendieven (waarvan 70% bruin), 18.000 roodpootvalken, en 32.000 (kleine) torenvalken (in piekjaren) afgeschoten (Fenech 1992). Opmerkelijk is dat alle roofvogels volgens de Maltezer wet beschermd zijn. In de praktijk worden de regels grof geschonden en be

moeien de wetshandhavers zich nauwelijks met de naleving ervan. Niet alleen roofvogels maar alle vogels die overvliegen worden gevangen of afgeschoten (50.000 wielewalen, 100.000 zwaluwen, etc). Het is zo erg dat men zelfs in beschermdde reservaten, op begraafplaatsen en in parken midden in de stad vogels afschiet. De dode vogels worden vaak niet eens opgepakt; onvindbaar of totaal in stukken geschoten. De vogels die worden gevonden raken verzeild in één van de vele collecties lelijk opgezette vogels die het eiland rijk is. De Malta Ornithological Society (MOS) heeft weinig in te brengen tegen de machtige schietmaffia. Ook internationaal is de kritiek op de Maltezer schietpraktijken toegenomen. Op het eiland Comino mag niet worden gejaagd. Met uitzondering van één boer die op het eiland woont, dit tot spijt, provocatie en frustratie van de aanwezige ringers.

Afsluiting

Ondanks het afschot van trekvogels, was de stemming en samenwerking met de Maltezer ringers/helpers goed en zeker voor herhaling vatbaar. Wij hebben des te meer waardering gekregen voor de volharding waarmee de ringers van Malta, ondanks alle tegenwerking hun werk doen. Voor diegene die eens een roodkop klauwier wil ringen (pijnlijk) of andere bijzondere soorten, is het project op

Comino/Malta zeker de moeite waard om aan deel te nemen.

Fenech N. 1992. Fatal Flight: The Maltese obsession with killing birds. Quiller Press, London.

Rinus Dillerop
Henri Bouwmeester
Sappemeesterweg 26
Grotestraat 68A
9635 TM NOORDBROEK
7471 BR GOOR
Tel/Fax: 0598 - 453496
Tel: 0547 - 260072

